

5. Конвенції і Рекомендації Міжнародної організації праці. Т.1–2 URL: <http://www.ilo.org/>. Конвенція МОП «Про основні цілі і норми соціальної політики» №117.
6. Сидор І. П. Домінанти впливу макроекономічних показників на добробут нації. *Економіка та суспільство*. 2018. Випуск 16. Електронне наукове фахове видання. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-16>. С. 795-802 (дата звернення: 03.11.2019 р.).

Черняк Валерій Вікторович

студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н., професор Тулай О.І.

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

У бюджетній системі кожної країни найбільш чисельною ланкою виступають місцеві бюджети. Існування інституту місцевих бюджетів є об'єктивно обумовленим та диктується безумовним обов'язком кожної держави турбуватись про своїх громадян та на належному рівні задовольняти їхні потреби в обмін на частину ВВП, що внаслідок перерозподілу опиняється у її розпорядженні. Багаторічний досвід державотворення доводить, що саме органи місцевої влади, маючи найбільш повний та безперешкодний доступ до відкритого діалогу із громадянами, здатні найефективніше задовольняти потреби та найшвидше реагувати на проблеми, що виникають на місцевому рівні [1, с. 42; 2, с. 450; 3, с. 15]. Задля забезпечення виконання місцевою владою покладених на неї функцій у її розпорядження законодавчо надається відповідна фінансова база.

Саме за рахунок коштів, що акумулюються у місцевих бюджетах здійснюється фінансування найбільш значних заходів держави у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо, тобто всіх тих витрат, які торкаються інтересів широких прошарків населення, а отже, забезпечують добробут і формують сприятливий економічний, соціальний й екологічний клімат території [4, с. 198; 5, с. 120; 6, с. 51]. Тому від того, наскільки раціонально побудована система місцевих бюджетів, залежить успішність здійснюваної регіональної фінансової політики. Фінансові ресурси місцевих органів влади складають вагомую частку у регіональних

фінансових ресурсах, які поряд із геополітичними, природними, майновими та людськими забезпечують функціонування та сталий розвиток регіону [7, с. 3].

Для кращого осмислення сутності та ролі місцевих бюджетів виокремлюють такі їхні ознаки: наповнення дохідної частини місцевих бюджетів об'єктивно залежить від економічного потенціалу адміністративно-територіальної одиниці та суб'єктивно залежить від побудови системи міжбюджетних відносин; сфера дії місцевих бюджетів регламентована не тільки Бюджетним кодексом України, але й іншими нормативно-правовими актами; учасниками бюджетних відносин є, з одного боку, місцеві органи влади, а з іншого – підприємства, установи та населення; місцеві бюджети, концентруючи фінансові ресурси на необхідних ділянках і напрямках, дозволяють здійснювати державне регулювання регіональною економікою і забезпечують проведення необхідної соціальної політики; структура місцевих бюджетів визначається адміністративно-територіальним поділом України: кожна адміністративно-територіальна одиниця формує власний бюджет, який є фінансовою основою діяльності місцевих органів влади [8, с. 248; 9, с. 95; 10, с. 91; 11, с. 113; 12, с. 92; 13, с. 343; 14, с. 77].

Формування місцевих бюджетів здійснюється шляхом надходження до них законодавчо визначеного переліку доходів. Склад доходів місцевих бюджетів та форми їх мобілізації залежать від державного устрою, методів ведення господарської діяльності, економічної ситуації, а також від завдань, що підлягають вирішенню у певний період часу.

Література:

1. Тулай О. И. Бюджетное обеспечение устойчивого человеческого развития в Украине. *Устойчивое развитие*. 2015. № 1 (22). С. 41–45.
2. Тулай О. І. Ефективність державної бюджетної політики у контексті пріоритетів сталого людського розвитку. *Економічний нобелівський вісник*. 2014. № 1 (7). С. 448–455.
3. Krysovatyu A., Desyatnyuk O., Tulai O. Public finances and sustainable development: opportunities and challenges / Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій: моногр. за ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової; Братислава–Харків: ВШЕМ–ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. С. 10–17.

4. Kozarezenko L., Petrushenko Y., Tulai O. Innovation in public finance management of sustainable human development activities. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. № 4. P. 191–202.
5. Тулай О. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 416 с.
6. Кириленко О. П., Тулай О. І. Державні фінанси та людський розвиток: діалектика взаємозв'язку. *Фінанси України*. 2014. № 10. С. 42–54.
7. Tulai O., Petrushenko Y., Glova J., Sydor I., Ponomarenko O. The impact of decentralization on the financial support of regional development. *Investment Management and Financial Innovations*. 2019. Vol. 16, Issue 4. P. 1–15.
8. Тулай О. І., Марчук А. П. Імперативи формування місцевих бюджетів // Фінансова система регіонів: проблеми та перспективи : моногр. за ред. А. Б. Кондрашихіна, В. К. Присяжнюка. Київ : АМУ, 2014. С. 233–251.
9. Тулай О. І., Марчук А. П. Доходи місцевих бюджетів України та міжнародно-правові стандарти: проблеми імплементації. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 4 (208). С. 94–97.
10. Тулай О. І. Планування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах дефіциту фінансових ресурсів. *Світ фінансів*. 2009. Вип. 4 (21). С. 89–98.
11. Тулай О. І. Проблеми зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів та напрямки їхнього вирішення. *Наука молода* : зб. наук. праць молод. вчених Терноп. нац. екон. ун-ту. 2007. Вип. 8. С. 109–114.
12. Тулай О. І., Тріпак М. М. Тенденції формування доходів місцевих бюджетів. *Світ фінансів*. 2011. Вип. 4. С. 91–100.
13. Тулай О. І., Ямелинець А. І. Податок на доходи фізичних осіб: роль та значення в умовах бюджетної децентралізації. *Бізнес Інформ*. 2019. № 1. С. 343–348.
14. Тулай О. І., Ямелинець А. І. Податок на доходи фізичних осіб: досвід зарубіжних країн. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 76–87.

Черняшова Катерина Мирославівна

студентка 4 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О.В.

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Одним із важливих кроків щодо забезпечення права громадян на соціальний захист і гідний рівень життя при досягненні ними пенсійного